

به نام خدا

## پرسشنامه خلاقیت عابدی (CT)

### معرفی پرسشنامه خلاقیت عابدی :

آزمون خلاقیت عابدی بر پایه تعریف تورنس از خلاقیت ساخته شده است. از دیدگاه او خلاقیت "فرآیندی است شامل حساسیت به مسائل، کمبودها و بن بستها که به دنبال تشخیص مشکل به وجود می آید و به دنبال آن جستجو برای یافتن راه حل و طرح فرضیه های مربوط به آن آغاز می شود. سپس فرضیه ها و راه حل ها آزمایش می شوند و تغییرات لازم در آنها به وجود می آید."

تورنس خلاقیت را ترکیب چهار عامل اصلی زیر می داند: 1- سیالی: یعنی استعداد تولید ایده های فراوان، 2- بسط: یعنی استعداد توجه به جزئیات، 3- ابتکار: یعنی استعداد تولید ایده های نو و غیر معمول و 4- انعطاف پذیری: یعنی استعداد تولید ایده ها یا روشهای بسیار گوناگون.

بر پایه سازه های آزمون تفکر خلاق تورنس، یک آزمون مدادی کاغذی چند گزینه ای تهیه گردید که هدف از تهیه آن کوتاه کردن زمان مورد نیاز برای اجرا و نمره گذاری آزمونهای خلاقیت بود.

پاسخگوی گرامی، پرسشنامه ای را که در پیش روی دارید حاوی 60 سؤال است و هر سؤال مشتمل بر سه گزینه یا پاسخ می باشد. لطفاً هر یک از سؤالات را با

دقت مطالعه نموده و پس از آن یکی از پاسخ های ارائه شده در زیر هر سؤال را با علامت (x) انتخاب نمایید. قبلاً از همکاری شما سپاسگذاریم.

سن: پایه تحصیلی:

تحصیلات مادر: تحصیلات پدر:

1- وقتی با مسئله خیلی دشواری روبرو می شوید معمولاً چکار می کنید؟  
الف) گریه می کنم چون فکر می کنم نمی توانم مسئله را حل کنم.  
ب) گریه نمی کنم اما ناراحت می شوم.  
ج) سعی می کنم راهنمایی برای حل مسئله بیابم.

2- اگر سرگرم ساختن وسیله ای باشید و ناگهان دریابید قطعه مهمی از آن را گم کرده اید، چه می کنید؟  
الف) کار را متوقف می کنم.  
ب) سعی می کنم قطعه گم شده را پیدا کنم و اگر نتوانستم آن را پیدا کنم، کار را متوقف می کنم.  
ج) سعی می کنم قطعه گم شده را پیدا کنم و اگر نتوانستم به جای آن قطعه دیگر می سازم.

3- وقتی در مکانی عمومی هستید، آیا هرگز سعی می کنید حدس بزنیید افرادی که از شما دور هستند درباره چه چیزی بحث می کنند؟  
الف) هرگز علاقه مند نیستم حدس بزنیید دیگران درباره چه چیزی بحث می کنند.  
ب) گاهی دوست دارم حدس بزنیید دیگران درباره چه چیزی بحث می کنند.  
ج) همیشه دوست دارم حدس بزنیید دیگران درباره چه چیزی بحث می کنند.

4- آیا از حل مسائل دشوار لذت می برید؟  
الف) خیر، از حل مسائل دشوار لذت نمی برم.

ب) به ندرت از حل مسائل دشوار لذت می برم.

ج) اغلب از حل مسائل دشوار لذت می برم.

5- اگر عضو گروهی باشید که باید مسئله ای را با همکاری حل کنید، چه می کنید؟

الف) خودم کاری نمی کنم و می گذارم اعضای دیگر گروه مسئله را حل کنند.

ب) گاهی در آنچه گروه انجام می دهد شرکت می کنم.

ج) به طور فعال درد آنچه گروه انجام می دهد شرکت می کنم.

6- وقتی که با مسئله تازه ای روبرو می شوید، معمولاً چه می کنید؟

الف) از کس دیگر می خواهم آن را برایم حل کند.

ب) سعی می کنم با کمک کس دیگری آن را حل کنم.

ج) سعی می کنم اطلاعات بیشتری به دست آورم تا بتوانم خودم آن را حل کنم.

7- اگر درگیر حل یک مسئله مشکل ریاضی باشید، چه می کنید؟

الف) از یک استاد یا شخص دیگری می خواهم که به من کمک کند.

ب) یک کتاب ریاضی مربوط به مسئله را می خوانم.

ج) از همه منابعی که در دسترس دارم استفاده می کنم.

8- وقتی که در گروهی برای حل یک مسئله کار می کنید، اعضای گروه چگونه از

نظرات مبتکرانه شما استقبال می کنند؟

الف) به ندرت از نظرات مبتکرانه من استقبال می کنند.

ب) گاهی از نظرات مبتکرانه من استقبال می کنند.

ج) اغلب از نظرات مبتکرانه من استقبال می کنند.

9- وقتی با مشکلی غیر عادی مواجه می شوید، معمولاً آن را چگونه رفع می کنید؟

الف) اغلب از کسی کمک می گیرم.

ب) قبل از اینکه از کسی کمک بگیرم مدت کوتاهی تلاش می کنم تا خودم آن را

حل می کنم.

ج) مدت بسیار طولانی تلاش می کنم تا خودم آن را حل کنم.

10- آیا به نظر دیگران شما سوالات مشکلی مطرح می کنید؟  
الف) خیر ، اینطور فکر نمی کنند.  
ب) گاهی این طور فکر می کنند.  
ج) اغلب این طور فکر می کنند.

11- آیا معمولاً دوست دارید به کارهای تازه ای دست بزنید؟  
الف) معمولاً به کارهای تازه دست نمی زنم.  
ب) گاهی به کارهای تازه دست می زنم.  
ج) اغلب به کارهای تازه دست می زنم.

12- وقتی با مسئله پیچیده ای روبرو می شوید، چه می کنید؟  
الف) سعی می کنم خودم را درگیر حل آن نکنم.  
ب) ممکن است زمان کوتاهی برای حل آن تلاش کنم.  
ج) زمانی بسیار طولانی برای حل آن تلاش می کنم.

13- آیا از تجارب تازه لذت می برید؟  
الف) از تجارب تازه لذت نمی برم.  
ب) گاهی از تجارب تازه لذت می برم.  
ج) از تجارب تازه لذت می برم.

14- وقتی در موقعیتی قرار می گیرید که از عهده آن بر نمی آید، چقدر به دیگران متوسل می شوید؟  
الف) اغلب به دیگران متوسل می شوم.  
ب) گاهی به دیگران متوسل می شوم.  
ج) معمولاً ترجیح می دهم به خودم متکی باشم.

1- به آنچه مستقل انجام می دهید چقدر اطمینان دارید؟  
الف) به آنچه خودم مستقل انجام می دهم، اطمینان زیادی ندارم.  
ب) به آنچه خودم مستقل انجام می دهم تا حدودی اطمینان دارم.  
ج) به آنچه خودم مستقل انجام می دهم، اطمینان زیادی دارم.

16- آیا از انجام آزمایش های علمی لذت می برید؟

الف) از انجام آزمایش لذت می برم.

ب) از انجام آزمایش تا حدودی لذت می برم.

ج) از انجام آزمایش خیلی لذت می برم.

17- آیا هرگز به رؤیا فرو می روید؟

الف) خیر، من به رؤیا فرو نمی روم.

ب) گاهی اگر وقت داشته باشم به رؤیا فرو می روم.

ج) اغلب اگر وقت داشته باشم به رؤیا فرو می روم.

18- در بیان مطالب خود با چه سهولتی از مطالب استفاده می کنید؟

الف) معمولاً اشکال دارم.

ب) گاهی اشکال دارم.

ج) به ندرت اشکال دارم.

19- بیان شما تا چه اندازه خوب است؟

الف) مطالبم را به خوبی بیان نمی کنم.

ب) گاهی مطالبم را به خوبی بیان می کنم.

ج) اغلب مطالب را به خوبی بیان می کنم.

20- نوشتن شما تا چه اندازه خوب است؟

الف) در نوشتن نظراتم اشکال دارم.

ب) شاید بتوانم نظراتم را بنویسم.

ج) کاملاً می توانم نظراتم را بنویسم.

21- اگر عده ای از افراد به نحوی غیر منتظره از شما بخواهند که بیش از دقیقه

درباره موضوعی صحبت کنید تا چه اندازه از عهده این کار بر خواهید آمد؟

الف) از عهده اش بر نخواهم آمد زیرا برای آن آمادگی نداشته ام.

ب) نهایت سعی خود را خواهم کرد تا از عهده آن برآیم.

ج) به خوبی از عهده آن بر خواهم آمد.

22- برای توصیف چیزی با چه سهولتی به کلمات دست پیدا می کنید؟

الف) معمولاً این کار برایم دشوار است.

ب) در نهایت گاهی این کار برایم آسان است.

ج) اغلب این کار برایم آسان است.

23- آیا به شغلی علاقه دارید که مستلزم فراهم ساختن اندیشه های بسیار باشد؟

الف) علاقه مند نخواهم بود.

ب) شاید علاقه مند باشم.

ج) علاقه مند خواهم بود.

24- برای بیان یک اندیشه با چه سهولتی به کلمات مترادف دست پیدا می کنید؟

الف) معمولاً این کار برایم دشوار است.

ب) گاهی این کار برایم آسان است.

ج) اغلب این کار برایم آسان است.

2- اگر به ناچار در مسابقه ای شرکت کنید که در آن باید تا حد امکان کلمه های بسیاری را که با حرف «ج» شروع شود بیان نمایید، تا چه اندازه از عهده این کار بر می آیید؟

الف) چندان از عهده این کار بر نمی آیم.

ب) تا اندازه ای از عهده این کار بر می آیم.

ج) در حد خیلی زیادی از عهده این کار بر می آیم.

26- اگر از شما خواسته شود در مسابقه ای شرکت کنید که در آن باید چیزهای

متعلق به یک منطقه معین مانند غذاها یا گیاهان را نام ببرید تا چه اندازه از

عهده این کار بر می آیید؟

الف) چندان از عهده این کار بر نمی آیم.

ب) تا اندازه ای از عهده این کار بر می آیم.

آیم.

ج) در حد خیلی زیادی از عهده این کار بر می آیم.

آیم.

27- چند جمله می توانید بنویسید که همه آن ها با واژه «همه» شروع شود؟

الف) می توانم فقط چند تا بنویسم.

ب) می توانم تعدادی بنویسم.

ج) می توانم تعداد زیادی بنویسم.

28- آیا می توانید غیر از کاربرد معمولی اشیا موارد استفاده دیگری نیز برای آن ها پیدا کنید؟

الف) این کار برایم خیلی دشوار است.

ب) شاید بتوانم چند مورد استفاده دیگر پیدا کنم.

ج) می توانم موارد استفاده بسیار پیدا کنم.

29- نوشتن تعداد زیادی داستان چقدر برایتان دشوار است؟

الف) این کار خیلی برایم دشوار است.

ب) می توانم چند داستان بنویسم.

ج) می توانم داستان های زیادی بنویسم.

30- کدام یک از موارد زیر برایتان آسان است؟

الف) حفظ یک شعر ده بیتی.

ب) تفسیر یک شعر ده بیتی.

ج) سرودن یک شعر ده بیتی.

31- اگر از شما خواسته شود تا مقاله ای برای روزنامه درباره جامعه خود بنویسید

ترجیح می دهید درباره کدام یک از موارد زیر بنویسید؟

الف) آنچه را که پیش از آن درباره جامعه ام نوشته شده است خلاصه می کنم.

ب) بر آنچه که پیش از آن درباره جامعه ام نوشته شده است، اطلاعات دیگری

می افزایم.

ج) پس از مطالعه مطالبی که پیش از آن درباره جامعه ام نوشته شده است برای

نوشتن مقاله خود اقدام می کنم.

32- از کدام موارد زیر بیشترین لذت را می برید؟

الف) از مطالعه کتاب های معروف لذت می برم.

ب) از مطالعه کتاب های معروف و نوشتن چند کتاب توسط خودم لذت می برم .  
ج) از نوشتن کتاب های خودم لذت می برم.

33- در طراحی اسباب بازی های جدید موفق می شوید؟  
الف) چندان موفق نخواهم بود.  
ب) شاید بتوانم چند طرح ارائه کنم.  
ج) می توانم طرح های بسیاری ارائه کنم.

34- اگر به جای معلمی به کلاس بروید و طرح درس نداشته باشید تا چه اندازه از عهده آن بر می آیید؟  
الف) شکست خواهم خورد.  
ب) مشکل خواهم داشت.  
ج) موفق خواهم شد.

3- نوشتن مترادف های بسیار برای کلمه «سریع» چقدر آسان است؟  
الف) این کار برایم خیلی دشوار است.  
ب) این کار تا اندازه ای برایم دشوار است.  
ج) این کار برایم آسان است.

36- فرض کنیم همه راه های معمولی برای گرم کردن غذا را از دست داده ایم، تهیه فهرستی طولانی از راههای دیگر برای گرم کردن غذا چقدر برایتان آسان است؟  
الف) این کار برایم خیلی دشوار است.  
ب) این کار تا اندازه ای برایم دشوار است.  
ج) این کار برایم آسان است.

37- اگر ناچار به ایراد سخnrانی باشید تا چه اندازه از عهده آن بر می آیید؟  
الف) به طور کامل از روی یادداشت هایم می خوانم.  
ب) بیشتر از روی یادداشت هایم می خوانم.  
ج) گاهی به یادداشت هایم نگاه می کنم.

38- اگر با گروهی از دوستانتان باشید و آنان از شما بخواهند درباره چیزی که در آن تجربه دارید یک ساعت صحبت کنید، چه کار می کنید؟



الف) سعی می‌کنم از صحبت کردن درباره آن خودداری کنم.

ب) می‌توانم فکر کنم و چیزهایی بگویم.

ج) می‌توانم مدت طولانی درباره آن صحبت کنم.

39- آیا هرگز به شغلی علاقه مندید که مستلزم سرهم کردن داستان در مقابل

شنوندگان باشد؟

الف) علاقه مند نیستم.

ب) شاید علاقه مند

باشم.

ج) علاقه مند هستم.

40- وقتی که ناچار باشید با کسی که فارسی خوب بلد نیست ارتباط برقرار کنید،

یافتن راه‌هایی برای بیان مطالب خود به فارسی تا چه اندازه برایتان آسان است؟

الف) معمولاً این کار برایم آسان است.

ب) گاهی این کار برایم آسان است.

ج) اغلب این کار برایم آسان است.

41- چقدر از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برید؟

الف) معمولاً از ساختن چیزهای جدید لذت نمی‌برم.

ب) گاهی از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برم.

ج) اغلب از ساختن چیزهای جدید لذت می‌برم.

42- با افرادی که به سختی متقاعد می‌شوند چگونه برخورد می‌کنید؟

الف) در یافتن دلایل متقاعد کننده مشکل دارم.

ب) سعی می‌کنم برای متقاعد کردن آنان چند دلیل مختلف بیابم.

ج) برای متقاعد کردن آنان دلایل بسیار می‌یابم.

43- وقتی می خواهید کار پیچیده ای را انجام دهید، معمولاً کدام روش را بر می گزینید؟

الف) یک روش واحد می یابم.

ب) شاید بتوانم چند روش بیابم.

ج) می توانم روش های متنوعی بیابم.

44- چه نوع کاری را بیشتر دوست دارید؟

الف) کاری را که تقریباً همه مراحل آن از پیش مشخص و معین شده باشد.

ب) کاری را که بخشی از آن، از پیش مشخص شده و بخشی از آن نیازمند ابتکار باشد.

ج) کاری را که بیشتر مراحل آن نیازمند ابتکار باشد.

4- آیا توضیح دلایل رفتار پیچیده مانند رفتار یک کودک نابهنجار برای شما دشوار است؟

الف) توضیح رفتار پیچیده برای من خیلی دشوار است.

ب) می توانم توضیحات کلی ارائه دهم.

ج) می توانم توضیحات بسیاری ارائه دهم.

46- اگر به یک گروهی دعوت شوید تا مسائل جامعه خود را حل کنید، تهیه فهرستی طولانی از مسائل آن چقدر برایتان دشوار است؟

الف) خیلی دشوار است.

ب) تا حدودی دشوار است.

ج) به هیچ وجه دشوار نیست.

47- اگر از شما دعوت شود تا به انجمن شهر به منظور دریافت کمک مالی

پیشنهادهایی ارائه دهید تا چه اندازه ای از عهده این کار برمی آید؟

الف) ارائه پیشنهادهایی فراتر از آنچه شورای شهر قبلاً در نظر گرفته برایم دشوار است.

ب) می توانم تعداد اندکی پیشنهاد فراتر از آنچه قبلاً شورای شهر در نظر گرفته است ارائه دهم.

ج) می توانم پیشنهادهای زیادی فراتر از آنچه قبلاً شورای شهر در نظر گرفته است ارائه دهم.

48- آیا می توانید به یک معلم کلاس اول کمک کنید تا راه های گوناگون بسیاری برای آموزش اعداد بیابد، به طوری که کودکان به فراگیری اعداد علاقه مند شوند؟  
الف) خیر، نمی توانم این کار را انجام دهم.

ب) شاید بتوانم چند راه محدود ارائه دهم.

ج) بله می توانم راههای گوناگون بسیاری ارائه دهم.

49- کمک فکری به مدرسه ای با امکانات محدود، برای دستیابی به راههایی جهت تأمین امکانات ورزشی و سرگرمی ها چقدر برای شما دشوار است؟

الف) خیلی دشوار است.

ب) می توانم راه های جدیدی ارائه دهم.

ج) بله می توانم راه های گوناگون بسیاری ارائه دهم.

0- وقتی حادثه غیر عادلانه ای برای شما رخ می دهد، آیا سعی می کنید به عوامل مختلفی که احتمالاً در آن حادثه دخالت داشته اند، پی ببرید؟  
الف) سعی نمی کنم.

ب) گاهی سعی می

کنم.

ج) معمولاً سعی می کنم.

1- وقتی حادثه عجیبی رخ می دهد، معمولاً چه می کنید؟

الف) به آن توجه نمی کنم.

ب) به جست و جوی برخی از علل اصلی آن می پردازم.

ج) به جست و جوی همه علل ممکن می پردازم.

2- وقتی که به چیزی علاقه مند می شوید چقدر به جزئیات آن توجه می کنید؟  
الف) زیاد به جزئیات آن توجه نمی کنم.  
ب) به جزئیات کلی آن توجه می کنم.  
ج) به همه جزئیات آن توجه می کنم.

3- وقتی که به یک آواز گوش می دهید، چقدر به محتوای آن توجه می کنید؟  
الف) هرگز توجه نمی کنم.  
ب) گاهی توجه می کنم.  
ج) خیلی توجه می کنم.

4- وقتی به یک اثر هنری نگاه می کنید، آیا به آنچه هنرمند سعی دارد بگوید توجه می کنید؟  
الف) من به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید، نمی اندیشم.  
ب) گاهی اوقات به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید می اندیشم.  
ج) اغلب به آنچه که هنرمند سعی دارد بگوید می اندیشم.

5- وقتی یک نمایش بدون کلام (پانتومیم) تماشا می کنید چه واکنشی نشان می دهید؟  
الف) فقط برای لذت بردن تماشا می کنم.  
ب) آن را تماشا می کنم و سعی می کنم پیام های عمومی آن را درک کنم.  
ج) آن را تماشا می کنم و سعی می کنم همه پیام های آن را درک کنم.

6- پس از تماشای فیلمی که شما را تحت تأثیر قرار داده است، معمولاً چه می کنید؟  
الف) به کار بعدی خود می پردازم.  
ب) شاید درباره یک جنبه از فیلم با دیگران صحبت کنم.  
ج) درباره حوادث فیلم فکر می کنم و درباره آن ها با دیگران صحبت می کنم.

7-وقتی نامه ای می نویسید، معمولاً چه مطالبی در آن می گنجانید؟  
الف)درباره چیزهایی می نویسم که دیگران به دانستن آن نیازمندند.  
ب)درباره مهم ترین حوادث می نویسم.  
ج)درباره جزئیات زندگی خودم می نویسم.

8-وقتی که کتابی را می خوانید، آیا آنچه را که می خوانید در ذهن خود مجسم می کنید؟  
الف)آنچه را می خوانم در ذهن خود مجسم نمی کنم.  
ب)آنچه را می خوانم گاهی در ذهن خود مجسم می کنم.  
ج)همه آنچه را می خوانم مجسم می کنم.

9-در آنچه که انجام می دهید از چه مقدار پیچیدگی لذت می برید؟  
الف)از انجام امور ساده و سراسر لذت می برم.  
ب)از انجام امور اندکی پیچیده لذت می برم.  
ج)از انجام امور بسیار پیچیده لذت می برم.

60-چقدر به جزئیات کاری که انجام می دهید می پردازید؟  
الف)به ندرت به جزئیات می پردازم.  
ب)گاهی به جزئیات می پردازم.  
ج)اغلب به جزئیات می پردازم.

همانطور که ذکر شد این پرسشنامه شامل ۶۰ سوال است و هر سوال نیز سه گزینه دارد. گزینه ها نشان دهنده میزان خلاقیت از کم به زیاد است و به ترتیب نمره ای از 0 تا 2 می گیرند.. مجموع نمرات کسب شده در هر خرده آزمون، نمایانگر نمره آزمودنی در آن بخش است و مجموع نمرات آزمودنی در چهار خرده آزمون(سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف پذیری)، نمره کلی و خلاقیت او را نشان می دهد. دامنه نمره کل خلاقیت هر آزمودنی بین 0 تا 120 خواهد بود. سؤال های

یک تا ۲۲ به سیالی، ۲۳ تا ۳۳ به بسط، ۳۴ تا ۴۹ به ابتکار و ۵۰ تا ۶۰ به انعطاف پذیری مربوط است. این نمره ها در چهار گروه جمع می شوند هر چه فرد در این پرسشنامه نمره بالاتری بگیرد دارای خلاقیت بیشتری است.

|                     |                   |
|---------------------|-------------------|
| نمره زیر 0          | خلاقیت بسیار کم   |
| نمره بین 1 تا 7     | خلاقیت کم         |
| نمره بین 8 تا 76    | خلاقیت متوسط      |
| نمره بین 86 تا 100  | خلاقیت زیاد       |
| نمره بین 101 تا 120 | خلاقیت بسیار زیاد |

عابدی روایی این پرسشنامه را با شیوه ی تحلیل عامل و همبستگی با آزمون های مشابه (تورنس) محاسبه کرد. ضریب همبستگی بین نمره کل آزمون تورنس و نمره کل آزمون معادل 0/46 به دست آمد (عابدی، 1372). پایایی آن را با بازآزمایی و آلفای کرونباخ گزارش محاسبه شده است. ضریب پایایی بخش های سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری و بسط از طریق بازآزمایی در اجرای فرم اولیه این آزمون توسط عابدی به ترتیب 0/80، 0/84، 0/82، 0/80، 0/80، 0/80 به دست آمد (عابدی، 1372). در اسپانیا از روش ضریب همسانی درونی آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی استفاده شد. این ضریب برای مؤلفه های خلاقیت به ترتیب سیالی 0/7، ابتکار 0/67، انعطاف پذیری 61/0 و بسط 0/61 گزارش کرده است (عابدی، 137).

همچنین در پژوهش های متعددی از جمله شهنی و همکاران (1384)، سهرابی و سهرابی (1381)، کفایت (1373)، و حقیقت (1377) روایی و پایایی این آزمون با استفاده از روش های تحلیل عامل و بازآزمایی و آلفای کرونباخ تأیید شده است.